

TREKING POHOŘÍM GRAN PARADISO – KDE LIŠKA DÁVÁ DOBROU NOC

Národní park Gran Paradiso patří do horského celku Grajských Alp, které se rozkládají na území Francie a Itálie, jihovýchodně od Mont Blancu.

Tento první italský národní park zaujímá území několika krásných, od sebe zřetelně oddělených údolí, která odbočují od údolí řeky Baltea k jihu a končí na nejvyšším italském skalním masivu – Gran Paradisu. Na území Valle d' Aosta jsou to údolí Cogne, Val Savaranche a Val di Rhêmes, další dvě údolí – Val dell Orco a Val Soana leží na území Canavesa. Všechna jsou snadno turisticky dostupná jako výchozí body do horského masivu Gran Paradisa, který je středem národního parku a je nejvýznamnějším horským celkem celých Grajských Alp. Masiv leží celý na italském území, zahrnuje několik významných vrcholů jako Herbetet, La Tresenta, Ciarforon, La Grivola, Gran Paradiso a pokrývá jej patnáct ledovců.

Území národního parku se rozprostírá od výšky 800 metrů až do 4061 metrů vrcholu Gran Paradisa a má velký ekologický význam. Vyskytuje se tu velmi rozmanitá, místy vzácná, květena, velmi zajímavá je i zachovaná fauna, která se jinde v Evropě sotva najde. Lze tu spatřit stáda nádherných kozorohů i kamzíků, vyskytují se tu hojně svišti. Z masožravců zde najdeme lišku, hranostaje, jezevce a kunu. Nejmajestátnějším ptákem parku je orel královský, kterého lze v evropských krajích spatřit jen ve vysokých horách.

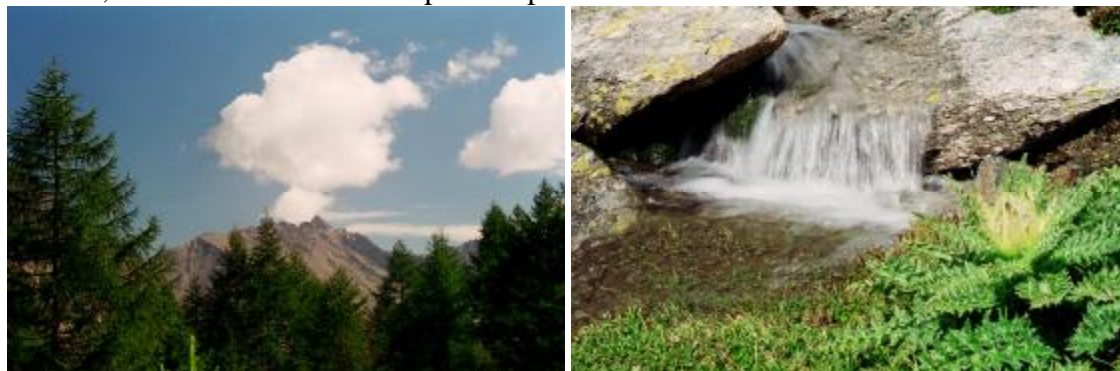

Natěšení na tento nádherný kout přírody, vyrážíme tedy se synem Pavlem a kamarádem Jirkou poslední červencový týden expedičním vozidlem z Prostějova, bašty naší „Hanácké sekce“ Alpenvereinu, směr Železná Ruda a Mnichov, abychom se pak během noci přesunuli po švýcarských dálnicích od Bodamského jezera přes Zürich a Bern až k tunelu St. Bernard.

Ranní slunce nás vítá už na italské straně, takže netrvá dlouho a po průjezdu Aostou a údolím Cogne dojíždíme na začátek nádherného údolí Valnontey, kde je odstavné parkoviště. Vzhledem k tomu, že nám není zcela jasné, zda se tu za parkoviště platí, necháváme auto kousek před ním a nahazujeme bágly na cestu do hor.

U rozcestníku před můstkem zjišťujeme novou informaci o značení turistických cest v Gran Paradisu, a to, že se tu máme pohybovat po žlutých kolečkách a trojúhelnících; v mapě uvedená červená se tu nevyskytuje. Cesta údolím proti toku říčky Valnontey má číslo 23, 23a, a podle časového údaje na rozcestníku bychom odtud měli salaší Herbetet dosáhnout za 2,5 hodiny chůze. Jak později zjistíme, časový údaj 2,5 hodiny italští průvodci zřejmě používají pro většinu značených přechodů, které nám ovšem zabraly dobrých pět hodin chůze.

To však prozatím netušíme a v pohodě vyrážíme s plně naloženými batohy podél dravé říčky Valnontey, protékající stejnojmenným údolím. Cestou lesem míjíme staré kamenné lovecké chaty, romanticky zasazené mezi stromy v údolí, nad nímž se zvedají vysoké bílé horské štíty. Prvních sedm kilometrů stoupáme mírně údolím po levém břehu říčky až k Erfaultskému mostku, od něhož už začíná stoupaní do protilehlého svahu.

Přestávky na oddech jsou častější, denní příděl müsli tyčinek už v nás také zmizel, nezbývá než se vyhrabat nahoru, k místu prvního bivaku. Těsně před horní hranicí lesa docházíme k improvizovanému rozcestníku, sestávajícímu ze dvou žlutých šipek s čísly na kameni. Chvilkové váhání a diskuse o dalším postupu. „Pravdu má náčelník!“ – pokračuje se tedy vpravo, pěšinou č.23a, a je nutno dodat, že je to ten správný směr. Skupinky turistů, které jsme ještě v údolí poměrně často s pozdravem „bonzórno“ míjeli, už dávno prořídly a tak jen občasně potkáme tu a tam někoho, kdo se pohybuje vzhůru do hor jako my. Když se konečně kolem páté odpoledne vysápáme do výšky 2435 metrů ke Casolari dell Herbetet, musíme konstatovat několik nezvratných faktů. Prvním je náramně romanticky položené místo bývalých salaší ve svahu nad dolinou Valnontey, s překrásným výhledem na okolní horské štíty. Druhým je fakt, že máme dnes v nohách 13 kilometrů s výškovým rozdílem 800 metrů, a po celonočním přejezdu 1200 km z republiky již naše tělesná ústrojí vykazují známky značné vyčerpanosti a tudíž nechuti vystoupat dalších 500 výškových metrů k vyznačenému bivaku Leonessa.

Jelikož místo plně vyhovuje našim potřebám, letí batohy s úlevou ze zad a naše plynové vařiče začínají hučet.

Později, to už sedíme s hrnkem kafe a pozorujeme oblačnost vytvářející se za horskými štíty Torre del Gran S. Pietro naproti přes údolí, navštěvuje naše tábořiště liška. Znalí pouček o ztrátě její plachosti při vzteklině se ji snažíme raději odehnat a ne krmit či dokonce hladit, jak

to činí dvojice italských turistů. Jakmile turisté odejdou, chápe se Pavel úkolu vyhnat lišku z našeho teritoria, neboť o její noční návštěvu u spacáků vůbec nestojíme. Ta nemá tvář si však Pavlovy snahy rozhodně špatně vykládá a vše pojímá jako hru. Když konečně zmizí kdesi v kopcích, připravíme si spaní na podlaze kamenné boudy s dřevem, které jsme majiteli pečlivě porovnali do hraniček. My s Pavlem jsme už ve spacácích, Jirka si ještě něco filmuje před boudou, když je tu opět nezvaná návštěva; liška nám přišla dát doslova dobrou noc až do boudy. Dvířka boudy pak proto před spaním raději pořádně zajistíme...

Probouzíme se do nádherného dne s azurovou oblohou a po vydatné snídani vyrazíme dál vzhůru do hor. Čeká nás výstup do sedla Nord Colle dell Herbetet, které se nachází ve výšce 3263 metrů, tudíž od našeho tábora přes 800 výškových metrů po suti i sněhu. Časovému údaji na rozcestníku, který hlásá 2,5 hodiny do sedla, už pro jistotu nevěříme. Chvilí po opuštění základny se pak setkáváme s dvojicí Pražáků, kteří bivakovali nahoře u Leonessy .

Podle jejich vyprávění i je večer navštívila liška, a dokonce jim převrhla ešus s polévkou. Zprvu je pěšina, která klikatě stoupá travnatým svahem poměrně dobře značena a nese číslo 23a, potíže s orientací však nastanou po přehoupnutí se přes svah. Objevuje se rozlehlý kotel plný kamení, sutě, místy sněhu. Ztrácíme značení a po několikerých špatných pokusech jej najít se vydáváme k sedlu podle směru, určenému z mapy. Ostatně směr bychom měli mít jasný, neboť překrásná hora Herbetet s výškou 3778 metrů se tyčí ve tvaru pyramidy vepředu před námi. A tak skáče po balvanech, lezeme sutí, brodíme vodou, traverzujeme firnovým svahem – až se dostáváme pod sedlo. Nahoru se sápeme doslova po čtyřech, s pětadvacetikilovými batohy na zádech prudce vzhůru místy jemnou sutí, jinde přes kameny, s jejichž stabilitou se nedá příliš počítat. Pro jistotu se stále držíme podél skály při pravé straně, protože mít občas po ruce pevný chyt, není na škodu, zvláště když s námi batohy při šplhání občas docela slušně cvičí. Poslední úsek ještě prolezeme sněhem, a pak už s úlevou shazujeme bágly, vydechujeme a dojídáme denní příděl kalorické stravy. Při pohledu ze sedla se ani nechce věřit, že jsme takový prudký svah vysápali; ovšem výhled, který se nám otevře na druhou stranu, také stojí za to. Rozlehlý ledovcový kotel s rozsáhlými morény ve spodní části; skalní hřeben, táhnoucí se od hory Herbetet, který vše zleva obepíná, a který budeme muset, jak bohužel zjišťujeme, ještě přejít, pokud chceme dojít na noc k chatě Chabod.

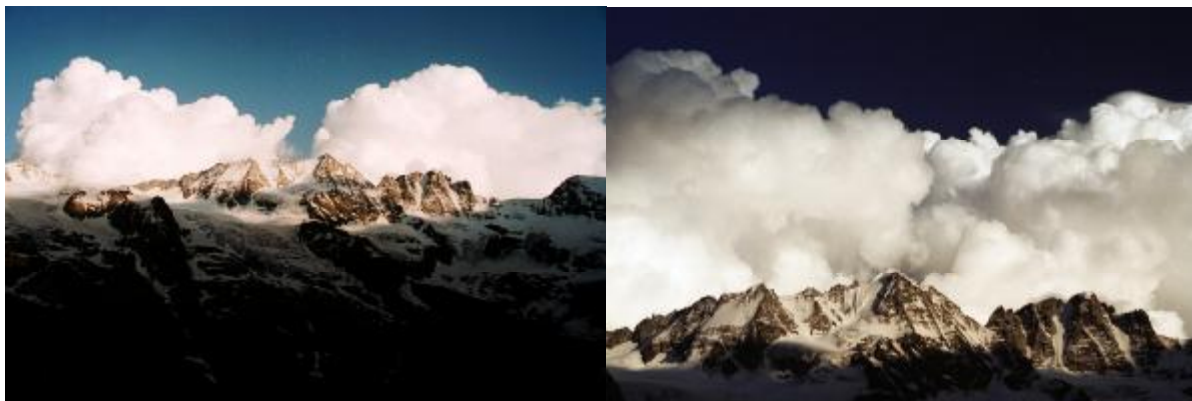

Jsou dvě hodiny po poledni, když začínáme slézat ze sedla do kotle a i když to zprvu vypadalo na drsnárnu, nakonec jsme v pohodě za chvíli dole a celí. Další sestup přes ledovec Gran Neyron volíme raději s mačkami. Žádná turistická značka není stále v dohledu a tak si určujeme směr k velké moréně pod skalním štítem po pravé straně. A opět skáčíme po kamenech, malých i velkých, až jsme konečně pod morénou, u potoka, v němž si okamžitě zchlazujeme nohy. Během dalšího postupu později narážíme na značenou turistickou stezku, která nás dovede k nádherné horské louce Leviona, v jejíž horní části se nachází bývalá kamenná salaš. Při pohledu na vzdálený skalní hřeben, k jehož přežení nás čeká ještě nějakých 600 výškových metrů, a na hodinky je jasné, že odsud už se dneska nehne. Zdravíme se se skupinkou Francouzů a Němců, která tu táboří ve stanech, a jdeme si obhlédnout salaš. Ta je pro přespání přímo stvořena; podlaha je pokryta dřevěnými deskami, před vchodem je improvizovaný dřevěný jídelní kout, takže na nic nečekáme a zabydlujeme se. Zdá se, že se stanem na zádech se tahám zbytečně, ale jistota je jistota.

Místo je opravdu kouzelné; nad suťoviskem za salaší ční skalní štíty, salaš stojí na vyvýšenině nad horskými loukami, na nichž lze spatřit pasoucí se kamzíky a kolem protéká nádherný horský potok. Zde nám naše instantní polévky Vitana budou obzvláště chutnat.

Večer se od stanu našich sousedů linou tiché francouzské lidové písně, při nichž spokojeně usínáme.

Ráno je opět jako vymalované a dává tušit nádherný den. S vděčností vzpomínáme na kamaráda Vaška, který nám tuto parádní předpověď počasí na celý týden dopředu zjistil, ale sám s námi bohužel nemohl jet. Loučíme se se sousedy a začínáme pomalu stoupat po č. 4 označené turistické stezce doprostřed rozlehlého kotle, ke spodní části ledovce Gran Neyron, když náhle spatříme vlevo ve svahu blízko nás pasoucí se stádo kozorohů – nádherných majestátných zvířat, která si už na přítomnost člověka zvykla a tak máme možnost tiše pozorovat, fotit i filmovat. A dál pokračujeme po hřbetu morény, nad modrozelenou hladinou ledovcového jezírka, až se dostáváme na spodní část ledovce, kde si opět přijdou na své mačky a my se pomalu hrabeme ke skalnímu hřebenu v dáli. Očima propátráváme skály a hledáme místo, kudy by stezka měla překonat třístametrový výškový rozdíl přes hřeben. Na cestě potkáváme dvojici německých trekařů, kteří právě slezli ze sedla a popisují nám výstup nahoru jako bezproblémový. Bezproblémový opravdu je, pro lidi, kteří jsou na „via ferratách“ jako doma. Výstup do sedla je slušně zajištěn jak docela vzdušnými žebříky, tak lany či řetězy a nemít na zádech pětadvacetikilové popelnice, jsme nahoře za chvíli.

Na sedle jsme pak odměněni výhledem na vzdálený skalní masiv Piccolo Paradiso i Gran Paradiso, pod námi se rozprostírá rozlehlý kotol plný jak sněhu a sutě v horní části, tak i zeleně a potoků v části dolní. Jelikož se zásoby pitné vody při výstupu ztenčily, bereme zavděk tenkým pramínkem, vytékajícím z prasklé skalní stěny.

Morálku mužstva posiluje to, že chata Chabod je již ze skalního hřebene na dohled, ale sestup do kotle i jeho přechod nám ještě nějaký čas zaberou. Zvláště, když se dostaneme do spodní části, mezi záplavu květin i nádherných potoků, kde pro nás nastává, dle Jirkova rčení „fotografický orgasmus“.

U chaty Chabod jsme kolem páté odpoledne; chvíli odpočineme a ochutnáme něco z jejich pekařského umění a vydáváme se dál, neboť bychom chtěli dnes ještě dojít na chatu Vittorio Emanuele. Ani se klukům nezmiňuji, že má cesta trvat podle popisu v mapě dvě a půl hodiny. Je devět večer, když konečně po značce č.1a dorážíme k chatě, po střídavém stoupaní i klesání přes množství sutě. Pokoj ubytovny ve staré chatě se stane na dva dny naším

základním táborem; zklamáním jsou pro nás pouze „turecké WC“, jimiž je chata zařízena, a tudíž některé úkony jsou pro naše unavené končetiny i klouby dosti vyčerpávající. Znaveni usínáme po večeri spánkem spravedlivých.

Ráno při vstávání se snažíme nikoho nerušit, ale jaké je naše překvapení, když se v sedm hodin vyhrabeme z pelechů a na chatě nikdo. Kam se všichni poděli? To zjistíme o několik hodin později, když se vydáváme po ledovci k výstupu na Gran Paradiso. Před polednem už začínáme potkávat houfy těchto „ranních ptáčat“, která se vrací z vrcholu. Jsme rozhodně poslední, kdo se v tuto hodinu vydává k vrcholu. Po vystoupení prvního úseku se dostáváme na rozlehlé ledovcové plato, z něhož se naskýtá panoramatický výhled na okolní hory.

Poté následuje poněkud prudší ledovcový svah, kde kromě maček využíváme i cepínů, i když je cesta nahoru poměrně dobře proslápnuta. U skalního výběžku ve výšce 3660 metrů, kdy již máme za sebou 800 výškových metrů, a dalších 500 metrů nás čeká, se však rozhodujeme z důvodu kolenní nezpůsobilosti některých členů expedice pro návrat na základnu.

Sestup dolů po ledovci s rozbředlým sněhem je poněkud exponovanější, ale nakonec jsme v pořádku dole, když se ještě předtím potkáváme ve svahu se skupinkou kamarádů z Bratislavy, kteří ještě míří k vrcholu.

Dole na chatě si dnes dopřáváme luxusu řádného vyrachtání ve sprše s teplou vodou a pak se již před chatou začíná linout směsice vůní od našich naplno pracujících vařičů. Jirka, podprahově ovlivněný televizní reklamou, řádně podlévá a my se nestačíme divit, do jakých jídel lze při vaření přidat pivo. Podvečer trávíme při kávě před chatou, pozorujeme západ slunce a dáváme řeč s krajany z Ostravska.

Pobyt v italských horách zakončujeme ráno stylově v jídelně chaty ochutnávkou několika různě zrajících sýrů a salámů a vydáváme se na sestup do osady Pont v údolí Valsavarenche. Odtud se chceme místní autobusovou dopravou dostat přes Aostu do údolí Valnontey, odkud jsme před několika dny vyšli, a kde máme odstavené auto. Máme však štěstí, neboť se dole potkáváme se skupinou kamarádů z Bratislavy, kteří tu mají auto a jsou ochotni vzít Jirku do Valnontey, zatímco my s Pavlem počkáme na místě a projíme mezitím poslední liry v místní samoobslužné restauraci. A pak už se loučíme s těmito nádhernými horami a vyrážíme domů.

Použitá mapa : Kompass č.86 Gran Paradiso 1 : 50 000